

---

## [2016-16-RE](#)

### **CAUSA 2016-16-RE**

*(Escaler Calva i Jiménez López c/ Jiménez López)*

**Número de registre 231-2016. Recurs d'empara**

**Aute del 7 de setembre del 2016**

---

**BOPA núm. 53, del 21 de setembre del 2016**

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 12 de maig del 2016, per la representació processal dels Srs. Joan Escaler Calva i Joan Jiménez López, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra els autes de l'11 de febrer del 2016 i del 21 d'abril del mateix any, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, i atès que, en una primera part del recurs, demana l'anul·lació de les resolucions de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia impugnades i que es retrotreguin les actuacions al moment anterior a l'aute de l'11 de febrer del 2016 per tal que se suspengui el procés civil fins a la resolució de la causa administrativa, imposant les costes a la part adversa. Així mateix, demana que com a mesura cautelar se suspengui la causa civil esmentada que es troba actualment vista per sentència, i, en una segona part del recurs, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que anul·li les resolucions impugnades, que declari que els recurrents "*no han tingut una situació processal equilibrada i a armes iguals amb el Sr. Josep Jimenez*", ja que aquest ha utilitzat una documentació obtinguda il·lícitament i ha impedit el seu coneixement a aquesta part, extraient, per consegüent, la conclusió anul·latòria de tot el procés civil i declarant l'absolució dels recurrents;

Subsidiàriament, demana al Tribunal Constitucional que es pronunciï sobre el desequilibri i l'absència d'igualtat d'armes i que dicti una mesura cautelar consistent en la suspensió de la causa civil 0000001/2013 que es troba vista per sentència;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 14 de juny del 2016;

## Antecedents

### Primer

L'any 1994, els Srs. Joan Escaler Calva i Joan Jiménez López, van ser assessorats jurídicament pel seu advocat, Sr. Manuel M. Pujadas Domingo, en relació amb la pretensió d'un tercer, el Sr. Josep Jiménez López, d'incorporar-se a la societat Construccions Escaler Jiménez, SL de la qual els dos primers eren els dos únics socis.

### Segon

L'any 2004, el Sr. Josep Jiménez López va presentar una demanda contenciosa civil contra els Srs. Joan Escaler Calva i Joan Jiménez López (causa núm. 8100130/2001, ara en fase d'apel·lació). Durant la tramitació d'aquesta causa, el Sr. Josep Jiménez López va tenir diversos advocats successivament, i a partir de la presentació de l'escrit de conclusions en apel·lació, es va fer càrrec de la seva defensa l'advocat, Sr. Manuel M. Pujadas Domingo.

### Tercer

Segons el parer de la part recurrent, la intervenció del Sr. Manuel M. Pujadas Domingo com a advocat de la part demandant, tot i haver assessorat prèviament sobre el mateix a la part contrària era constitutiu de l'il·lícit penal de l'article 426.1 del Codi penal que disposa que "*L'advocat o el procurador que, havent assessorat o prenent la defensa o la representació d'una persona, defensi o representi de manera simultània o successiva en el mateix afer a qui tingui interessos contraris, sense el consentiment d'aquests, ha de ser castigat amb pena d'arrest i inhabilitació per a l'exercici de l'ofici o el càrrec fins a sis anys.*"

Per consegüent, la representació processal dels Srs. Joan Escaler Calva i Joan Jiménez López va presentar una querella criminal contra el Sr. Manuel M. Pujades Domingo per haver incorregut en un delicte menor de deslleialtat professional.

Paral·lelament, la part recurrent va presentar una queixa davant el Col·legi d'Advocats d'Andorra.

### Quart

Pel que fa a la querella criminal, les dues instàncies ordinàries van desestimar les pretensions dels recurrents. Així mateix, després de presentar un recurs d'empara, el Tribunal Constitucional va acordar la inadmissió a tràmit d'aquesta causa (aute del 17 d'octubre del 2014, recaigut en la causa 2014-27-RE).

Pel que fa a la queixa, aquesta va ser igualment desestimada en les dues instàncies col·legials,

---

decisions contra les quals la part recurrent va presentar una demanda administrativa en què demanava que es declarés que les actuacions de l'advocat, Sr. Manuel M. Pujades Domingo, eren constitutives de faltes professionals, vulneradores de les normes col·legials de la professió d'advocat, d'ètica professional, violació del secret professional i que constituïen actuació deslleial. Així mateix, demanava que aquestes actuacions fossin sancionades.

#### Cinquè

La part recurrent va demanar a la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia suspendre la resolució del procediment civil fins a la resolució de la causa administrativa esmentada.

#### Sisè

L'11 de febrer del 2016, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute mitjançant el qual no donava lloc a la qüestió de prejudicialitat administrativa plantejada per la representació processal dels Srs. Joan Escaler Calva i Joan Jiménez López.

#### Setè

La representació processal dels Srs. Joan Escaler Calva i Joan Jiménez López va presentar, aleshores, un incident de nul·litat d'actuacions contra aquesta decisió, per tal com considerava que vulnerava els seus drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a defensar-se amb igualtat d'armes.

#### Vuitè

El 21 d'abril del 2016, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute en què decidia desestimar l'incident de nul·litat d'actuacions esmentat.

#### Novè

El 12 de maig del 2016, la representació processal dels Srs. Joan Escaler Calva i Joan Jiménez López, va interposar un recurs d'empara contra els autes de l'11 de febrer del 2016 i del 21 d'abril del mateix any, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

La part recurrent exposa, en primer lloc, que aquest recurs d'empara conté dues parts diferenciades que susciten pediments diferenciats. D'una banda, es recorre contra la desestimació de l'incident de nul·litat d'actuacions. I, d'altra banda, es recorre contra una qüestió sobre la qual es pronuncia el Tribunal Superior de Justícia en aquest mateix aute de desestimació de l'incident de nul·litat d'actuacions, però que no feia objecte d'aquest incident.

Pel que fa doncs a la primera part d'aquest recurs, és a dir, aquella que rau en la denegació de la suspensió del procediment civil, la part recurrent considera que la resolució de la primera causa depèn del resultat de la causa administrativa, ja que si es donés la raó a aquesta part quedaria

---

acreditat el trencament del secret professional de l'advocat en causa, així com la seva aportació d'una informació privilegiada a la part contrària. La superioritat que aquests fets haurien aportat a la part adversa ha perdurat durant tota la tramitació de la causa.

Segons el parer d'aquesta part, la Sala Civil no motiva la seva decisió desestimatòria, es limita a considerar que la qüestió que s'ha de resoldre en el procés administratiu no és necessària per a la resolució del procés civil. L'aute que resol l'incident de nul·litat d'actuacions reitera simplement el contingut impugnat. Aquesta part al·lega que el raonament emprat per la Sala Civil és una simple tautologia, considerar que la resolució del procés administratiu no és necessària perquè no ho és, no és suficient, cal que el Tribunal Superior de Justícia exposi els motius pels quals considera que aquesta resolució administrativa no és necessària per a la resolució del procés civil.

Contràriament a la posició de la jurisdicció civil, aquesta part estima que la decisió que recaigui en el procés administratiu és totalment procedent i rellevant per conèixer l'afer civil. Si l'actuació de l'advocat esmentat fos reprovable, és evident, que la desigualtat d'armes processals que aquest fet acreditaria, seria perjudicial per aquesta part en la tramitació del procediment civil, ja que s'haurien vulnerat els seus drets a la defensa i a la igualtat d'armes processals. Aquesta part recorda la tasca dels tribunals de garantir la protecció dels drets fonamentals en tot moment, evitant, fins i tot, la producció de vulneracions.

Per això, demana l'anul·lació de les resolucions de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia impugnades i que es retreguin les actuacions al moment anterior a l'aute de l'11 de febrer del 2016 per tal que se suspengui el procés civil fins a la resolució de la causa administrativa, imposant les costes a la part adversa. Així mateix, demana que com a mesura cautelar se suspengui la causa civil esmentada que es troba actualment vista per sentència.

Pel que fa a la segona part del recurs, la part recurrent retreu al president de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia haver englobat durant la vista oral dues actuacions processals diferents: l'incident de nul·litat d'actuacions i l'apel·lació de la sentència de la primera instància. Segons el seu parer, la resolució de la totalitat de l'incident de nul·litat d'actuacions conté també la resolució d'una part de l'objecte de l'apel·lació, que hagués hagut de ser resolta mitjançant una sentència sobre l'apropiació il·lícita de documentació societària, comptable i legal de la societat objecte del litigi i sobre el desequilibri de les armes processals que això implicava.

Aquesta part no va introduir aquest punt durant la vista oral, sinó que ho va fer des de l'inici del plet, en els diversos escrits que ressenya. Aquesta apropiació indeguda de la documentació en qüestió resulta dels autes civils (*interdicte possessori*) i penals (sentència del Tribunal de Corts que declara fets provats).

En relació amb aquest segon aspecte del recurs d'empara, la part recurrent demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que anul·li les resolucions impugnades, que declari que els recurrents "*no han tingut una situació processal equilibrada i a armes iguals amb el Sr. Josep Jimenez*", ja que aquest ha utilitzat una documentació obtinguda il·lícitament i ha impedit el seu coneixement a aquesta part, extraient, per consegüent, la conclusió anul·latòria de tot el procés civil i declarant l'absolució dels recurrents.

Subsidiàriament, demana al Tribunal Constitucional que es pronunciï sobre el desequilibri i l'absència d'igualtat d'armes i que dicti una mesura cautelar consistent en la suspensió de la causa civil de referència que es troba vista per sentència.

---

Desè

El 14 de juny del 2016, el Ministeri Fiscal va presentar un informe en què, després de citar la jurisprudència del Tribunal Constitucional sobre la seva competència, manifesta que els recurrents en empara cerquen un examen judicial nou de la causa sense que existeixin les vulneracions al·legades. En les resolucions objecte de recurs res fa aparèixer elements d'irraonabilitat, ni de manca de lògica. El Ministeri Fiscal considera que el Tribunal Superior de Justícia ha efectuat una ponderació adequada dels objectes inherents en les causes administratives i civils i ha desglossat les conseqüències jurídiques d'uns i altres procediments, sense que es pugui dir que s'ha incorregut en una vulneració de drets constitucionals.

Pel que fa a la vulneració del principi de la igualtat d'armes, aquesta qüestió va ser resolta de manera raonada i lògica pel Tribunal Superior de Justícia, sense poder considerar que s'hagi efectuat aquesta vulneració.

Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que declari la inadmissió a tràmit d'aquest recurs d'empara per la manca manifesta de contingut constitucional de les seves pretensions, d'acord amb allò que disposa l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

Onzè

El 28 de juliol del 2016, la representació processal dels recurrents va presentar un escrit en què posen en coneixement d'aquest Tribunal la defunció del Sr. Joan Escaler Calva i que queden a l'espera de les instruccions dels eventuais hereus per establir la successió processal.

## Fonaments jurídics

Primer

L'escrit presentat pels recurrents conté dues "*parts*". Ambdues tendeixen a mostrar una suposada vulneració de l'anomenat principi d'igualtat d'armes, presentant-lo com un vici de rellevància constitucional, que causaria la nul·litat del procés civil de fons. Aquestes "*dues parts*" en realitat venen a ser dos recursos d'empara diferenciables, amb direccions lletrades diferents.

El primer, dirigit per la lletrada Sra. Sandra Jiménez González, pretén que per la vulneració de l'article 10 de la Constitució s'anul·lin els autes de l'11 de febrer del 2016 i del 21 d'abril del mateix any, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia. Els recurrents havien sol·licitat a la Sala Civil que apreciés l'existència d'una prejudicialitat administrativa i que suspengués el procediment civil endegat pel Sr. Josep Jiménez López contra els Srs. Joan Escaler Calva i Joan Jiménez López, fins que es decidís la qüestió de si el lletrat Sr. Manuel M. Pujadas Domingo havia comés una infracció disciplinària, pel fet d'haver assessorat en una ocasió una part i després haver dirigit el plet civil de l'altra. Segons el parer dels recurrents, aquesta conducta suposa, entre altres coses, la vulneració del principi d'igualtat d'armes.

La segona part de l'escrit o el segon recurs d'empara, està sota la direcció del lletrat Sr. M. A. Canturri Montanya. Al final d'aquesta part de l'escrit es demana o se suplica a aquest Tribunal que

---

anul·li un raonament contingut en l'auto del 21 d'abril del 2016 impugnat, que ja no es menciona expressament. Es manté l'objecció de la desigualtat d'armes processals, però ara es recolza en un fet nou que es denuncia amb èmfasi, consistent en què durant el mes de maig de 1994 el Sr. Josep Jiménez López i el seu fill van sostroure documentació comptable, societària i comercial de l'empresa. Aquesta documentació només va ser retornada en part. I la part no retornada hauria estat utilitzada com a prova en el plet civil, la sentència del qual no consta, raó per la qual es torna a dir que s'ha vulnerat el principi d'igualtat d'armes des d'una altra perspectiva.

## Segon

Com es veu les dues "*parts*" de l'escrit d'empara conflueixen en la pretensió que se suspengui el judici civil de fons i en l'al·legació, des de perspectives diferents, d'una vulneració del principi d'igualtat d'armes, com a requisit constitucional. Coincideixen doncs en aquests dos punts. Difereixen sobretot en la "*causa de demana*". En la primera "*part*" es posa èmfasi en la conducta d'un lletrat; mentre que en la segona els retrets van dirigits a l'altra part, que va sostreure la documentació de la societat, sense que constés cap atestació processal per perseguir i castigar aquesta sostracció.

Sens dubte, conscients que aquest plantejament "*dual*" pugui ser processalment qüestionable, els recurrents mitjançant una al·legació "*prèvia*" admeten com una sortida possible que el seu escrit de dues parts sigui escindit pel Tribunal en dos recursos separats i seguidament els acumuli.

L'escissió en dos recursos de l'escrit inicial seria procedent si l'un o l'altre, o els dos, fossin admissibles a tràmit i s'hagués d'entrar en el fons. Però aquest no és el cas, com es veurà més endavant. El recurs, tal com està plantejat, és actualment inadmissible a tràmit tant per raons processals, com de fons. Per això, cal abordar-lo en la seva totalitat, deixant oberta la possibilitat que, si s'escau, les seves pretensions siguin replantejades més endavant, si en el decurs de les actuacions pendents, que són transcendents i decisives, així ho permetessin.

## Tercer

Pel que fa a la primera part o al primer recurs d'empara, aquest apartat resulta clarament, si més no, prematur.

El recurs argumenta la conducta indeguda d'un lletrat. Però per ser admès a tràmit i examinat en el fons, caldria, com a condició necessària indispensable, que existís prèviament una sanció disciplinària ferma contra el lletrat en qüestió, el Sr. Manuel M. Pujadas Domingo, al qual s'imputa haver assessorat successivament a les dues parts del plet civil amb interessos contraposats.

La sanció seria una condició necessària, però no suficient, ja que es requeriria, a més, que la conducta sancionada establís una connexió clara entre el fet d'haver realitzat anys enrere, l'any 1994, consultes formulades pels Srs. Joan Escaler Calva i Joan Jiménez López, o per la seva societat Escaler Jiménez, SL, i més endavant acceptés la defensa en plet dels interessos del Sr. Josep Jiménez López. Del conjunt dels fets també hauria de derivar-se que en el plet actual, l'anterior actuació lletrada de l'advocat Sr. Manuel M. Pujadas Domingo hagués procurat al nou client un avantatge indegut i concret, vulnerador del principi de la igualtat d'armes, amb infracció de l'article 10 de la Constitució, que el Tribunal Superior de Justícia hagués ignorat o no valorat en la seva sentència.

---

## Quart

Ara bé, en el moment de presentar el recurs d'empara, el Sr. Manuel M. Pujadas Domingo no ha estat sancionat per la seva conducta professional. En un primer moment es va voler qualificar aquesta conducta de delictes de deslleialtat professional, i es va formular una querrela criminal en contra seva, que no va ser admesa. En apel·lació, el Tribunal de Corts va confirmar aquesta inadmissió. Tampoc va prosperar l'incident de nul·litat d'actuacions subsegüent ni el recurs d'empara, que aquest Tribunal va inadmetre a tràmit amb l'auto del 17 d'octubre del 2014 (veg. la causa 2014-27-RE, Escaler Calva i Jiménez López c/ Pujadas Domingo).

Tancada la via penal es va intentar obtenir la responsabilitat disciplinària davant el Col·legi d'Advocats d'Andorra. Però aquesta també va ser desestimada en les dues instàncies col·legials o corporatives. Consta la desestimació del Col·legi esmentat, al qual el Sr. Manuel M. Pujadas Domingo havia consultat prèviament. El Col·legi (resolució del 21 de maig del 2015) va considerar que la consulta del Sr. Manuel M. Pujadas Domingo de l'any 1994 es referia a una controvèrsia o a un objecte diferent del plet que es va produir més endavant. Es va acudir en alçada a la Junta Disciplinària Col·legial, per la qual no hi va haver una vulneració de l'ètica, ni deslleialtat professional del lletrat en qüestió, motiu pel qual la queixa es va desestimar. Contra aquesta darrera desestimació, els recurrents van presentar una demanda jurisdiccional administrativa que ha estat admesa a tràmit però que està pendent de resolució en el fons.

Com a conseqüència aquest és el moment en què no està acreditat que el lletrat en causa hagi comès cap infracció professional disciplinàriament sancionable i es beneficia *in toto* de la presumpció d'innocència aplicable al dret penal i també al sancionador.

Per tot allò que s'acaba d'exposar és clar que en aquest punt l'empara és prematura i no pot ser tramitada en aquest moment. Una cosa diferent seria que la conducta del lletrat encausat fos finalment sancionada i que també resultés acreditada la seva influència sobre el plet civil que ara se segueix tramitant.

## Cinquè

La línia argumental de la segona "*part*" de l'escrit tampoc justifica, en aquests moments la seva admissió a tràmit.

En aquesta part ja no s'esmenta el lletrat Sr. Manuel M. Pujadas Domingo. El fet nou que s'addueix en aquesta part és el següent: que el Sr. Josep Jiménez López, una de les parts del judici civil, al maig de 1994, a les tres de la matinada va entrar juntament amb el seu fill als despatxos de la societat i es va endur tota la comptabilitat i documentació econòmica i financera que només hauria retornat en part amb la qual cosa obté un avantatge en el moment de la prova contrari al principi d'igualtat d'armes. Amb això, es dona a entendre que el Sr. Josep Jiménez López pot ocultar la part de la prova que el perjudicaria a ell i que només presentaria aquella que seria contrària a la posició de l'altra part; que aquesta prova ha estat obtinguda de manera il·legal i que no ha de ser tinguda en compte.

Aquestes alegacions, formulades en aquesta fase processal, sense que consti la posició que sobre elles ha adoptat o pugui adoptar el tribunal civil competent, tampoc poden ser examinades ara en un

---

recurs d'empara per aquest Tribunal Constitucional. S'ha d'esperar al pronunciament de la sentència definitiva del Tribunal Superior de Justícia. Així doncs, no es pot acordar la suspensió de la causa civil que es pretén. Al contrari, només després de conèixer la resposta definitiva de la jurisdicció civil competent i els arguments que hagin conduït a la seva decisió, es podrà formular, si s'escau, un recurs d'empara per la vulneració de l'article 10 de la Constitució, seguint tots els seus tràmits i tenint en compte la doctrina d'aquest Tribunal Constitucional, tantes vegades reiterada sobre l'aplicació de l'article 10 esmentat. Actualment no es pot entrar en l'examen de si hi va haver desigualtat d'armes processals o fonaments suficients en la decisió adoptada abans que aquesta existeixi amb caràcter definitiu. Si al final es considera que s'ha produït un vici amb rellevància constitucional, aquesta decisió ha d'identificar-se i impugnar-se formalment *in toto*, després d'haver interposat prèviament l'incident de nul·litat d'actuacions corresponent. Per això, tampoc s'ha d'entrar a examinar en via d'empara constitucional el retret processal contingut en la segona "*part*" de l'empara, que hagués hagut de ser resolta per sentència sobre l'apropiació il·lícita de la documentació societària, comptable i legal de la societat objecte del litigi i sobre el desequilibri de les armes processals que això implicava.

Aquesta "*part*" del recurs tampoc és admissible a tràmit. L'empara en la seva totalitat ha de ser declarada inadmissible a tràmit. Aquesta solució quadra amb el darrer escrit presentat en què s'informa de la defunció d'un dels recurrents, Sr. Joan Escaler Calva, sense que es conegui la posició de l'altre recurrent, ni se sol·licita res en particular. Aquesta inadmissió a tràmit no impedirà un futur recurs d'empara, si es vulneren els drets constitucionals dels recurrents després de la decisió ferma que recaigui en el plet civil, sempre i quan aquesta vulneració es presenti ajustant-se als criteris jurisprudencials establerts de manera reiterada per aquest Tribunal.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

## **DECIDEIX:**

Primer

No admetre a tràmit el recurs d'empara 2016-16-RE interposat per la representació processal dels Srs. Joan Escaler Calva i Joan Jiménez López contra els autes de l'11 de febrer del 2016 i del 21 d'abril del mateix any, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

Segon

Notificar aquest aute a la representació processal dels recurrents, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.



---

Tercer

Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, el 7 de setembre del 2016.

Isidre Molas Batllori          Dominique Rousseau  
President                  Vicepresident

Juan A. Ortega Díaz-Ambrona  
Magistrat                  Magistrada

Laurence Burgorgue-Larsen